

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-12(6)/15/AgŁ

Warszawa, 30 kwietnia 2015 r.

DECYZJA DIH-1/32/2015

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148 z późn. zm.), art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 669 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Jeronimo Martins Polska S.A. z siedzibą w Kostrzynie, od decyzji Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Opolu z dnia 14 stycznia 2015 r. nr 6/2015 (nr akt sprawy: ŻNG.8361.271.2014), którą ww. przedsiębiorcy wymierzono, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 669 z późn. zm.), karę pieniężną w wysokości 550 zł (słownie: pięćset pięćdziesiąt złotych), z tytułu wprowadzenia do obrotu ośmiu partii soków wieloowocowych „Vital Fresh Smoothie mango & marakuja”, wyprodukowanych dla Jeronimo Martins Polska S.A. ul. Żniwna 5, 62-025 Kostrzyn przez MWS Sp. z o.o. Sp. k. ul. Strefowa 13, 43-100 Tychy, nieodpowiadających jakości handlowej, z uwagi na nieprawidłowe oznakowanie – utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 26-29 sierpnia 2014 r. przez inspektorów reprezentujących Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Opolu, zwanego dalej „Opolskim WIIH”, w sklepie „Biedronka” w Opolu przy ul. Krakowskiej 45-47, należącym do przedsiębiorcy Jeronimo Martins Polska S.A. z siedzibą w Kostrzynie, zakwestionowano oznakowanie ośmiu partii soków wieloowocowych „Vital fresh Smoothie mango & marakuja” o objętości netto 250 ml, z datą minimalnej trwałości „najlepiej spożyć przed końcem: 03.2015 r.” i numerem partii produkcyjnej, odpowiednio:

- „1680239AS1” (w ilości 18 sztuk),
- „1681419AS1” (w ilości 9 sztuk),
- „1682011AS1” (w ilości 10 sztuk),

- „1682012AS1” (w ilości 7 sztuk),
- „1681418AS1” (w ilości 4 sztuk),
- „1681421AS1” (w ilości 2 sztuk),
- „1682008AS1” (w ilości 2 sztuk),
- „1682007AS1” (w ilości 3 sztuk),

wyprodukowanych dla Jeronimo Martins Polska S.A. ul. Żniwna 5, 62-025 Kostrzyn, przez MWS Sp. z o.o. Sp. k. ul. Strefowa 13, 43-100 Tychy, o łącznej wielkości 55 sztuk i wartości 125,95 zł (2,29 zł/szt.), z uwagi na uwidocznienie na przedniej stronie opakowania ilustracji przedstawiającej owoce mango i marakui, na tle których widniała nazwa handlowa produktu „Vital fresh Smoothie mango & marakuja”, a pod ilustracją informacja o treści „orzeźwiający połączenie egzotycznych owoców”, podczas gdy na tylnej stronie etykiety zamieszczona była nazwa rodzajowa produktu i wykaz składników, z których wynika, że przedmiotowe produkty są sokami wieloowocowymi (częściowo z soków zagęszczonych i zagęszczonego przecieru, przecierowymi, pasteryzowanymi, wzbogaconymi w witaminę C), zawierającymi w składzie: przecier (w tym przecier z zagęszczonego przecieru) oraz soki z zagęszczonych soków: z jabłek (42%), bananów (23%), pomarańczy (20%), mango (10%) i marakui (5%) oraz witaminę C. Opolski WIIH uznał, że informacje w postaci napisu „mango & marakuja”, zawarte w nazwie handlowej produktu i wyeksponowane dodatkowo przy użyciu ilustracji przedstawiającej owoce mango i marakui, znajdujące się na przedniej stronie opakowania są nieadekwatne do składu znajdującego się na tylnej stronie opakowania, gdyż wskazują, że zakwestionowane produkty są sokami z mango i marakui, podczas gdy faktycznie były to soki złożone z większej niż dwa liczby składników owocowych (przecierów i soków), a przy tym składniki, które podkreślono w głównym polu widzenia słownie i graficznie w postaci nazwy i wizerunku dwóch gatunków owoców egzotycznych (tj. mango i marakui), zostały użyte do produkcji gotowego wyrobu w mniejszej ilości od trzech innych składników wymienionych w składzie w pierwszej kolejności (tj. przecierów i soków z: jabłek, bananów i pomarańczy), tj. przecier i soki z: mango i marakui stanowiły łącznie 15%, a przecier i soki z: jabłek, bananów i pomarańczy – 85%. Taki sposób oznakowania wprowadzał konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego właściwości i składu, co stanowiło naruszenie treści art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 669 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej”, oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136 poz. 914 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia”.

Powyższe udokumentowano w protokole kontroli z dnia 29 sierpnia 2014 r. (nr akt kontroli: HU.8361.271.2014), w tym w zestawieniu soków oferowanych do sprzedaży w dniu 27 sierpnia 2014 r., stanowiącym załącznik nr 1 do tego protokołu. Do akt sprawy dołączono także wydruki zdjęć przedstawiających sposób oznakowania zakwestionowanych soków.

Wobec powyższego, pismem z dnia 10 grudnia 2014 r., Opolski WIIH zawiadomił przedsiębiorcę Jeronimo Martins Polska S.A. z siedzibą w Kostrzynie, zwanego dalej również „stroną”, o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia, na podstawie

art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej ośmiu ww. partii soków, informując przy tym o przysługującym jej prawie do czynnego udziału w postępowaniu. Ponadto, w piśmie tym wezwał stronę do przekazania informacji o wielkości obrotów za rok 2013.

Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień, natomiast żądane informacje przekazała w piśmie z dnia 19 grudnia 2014 r.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 14 stycznia 2015 r. nr 6/2015 (doręczoną stronie w dniu 15 stycznia 2015 r.), Opolski WIIH wymierzył stronie, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną w wysokości 550 zł z tytułu wprowadzenia do obrotu nieprawidłowo oznakowanych ośmiu ww. partii soków.

Pismem z dnia 29 stycznia 2015 r. (nadanym tego samego dnia w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego), strona złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi pierwszej instancji. Przedmiotowej decyzji strona zarzuciła naruszenie przepisów:

- art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, poprzez ich zastosowanie i wydanie na ich podstawie decyzji, podczas gdy wskazane przepisy nie obowiązywały w dacie wydania decyzji, a w konsekwencji także naruszenie treści art. 107 § 1 i 3 Kpa, z uwagi na powołanie w podstawie prawnej decyzji nieobowiązujących przepisów prawa, jak również brak prawidłowego wyjaśnienia podstawy prawnej decyzji w jej uzasadnieniu, z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa;
- art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, poprzez bezpodstawne przyjęcie przez organ pierwszej instancji, na podstawie dowolnej oceny, iż kwestionowane elementy etykiety, jak również etykieta jako całość, są niezgodne z przepisami o jakości handlowej oraz wprowadzają konsumentów w błąd, a w konsekwencji także naruszenie treści art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, poprzez wymierzenie stronie kary, podczas gdy nie istniała podstawa do jej wymierzenia.

Pismem z dnia 17 lutego 2015 r., Prezes UOKiK poinformował stronę, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa, prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także do wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

W myśl art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002 s. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (WE) nr 178/2002”, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.

Od 13 grudnia 2014 r. obowiązuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 s. 18 z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011”, które w rozdziale III określa ogólne wymogi dotyczące informacji na temat żywności oraz zakresy odpowiedzialności podmiotów działających na rynku spożywczym.

W świetle art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii – importer danego środka na rynek Unii. Jak wynika z tego artykułu, podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych (ust. 2), a bez uszczerbku dla tej zasady, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione (ust. 5).

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Pojęcie jakości handlowej zostało zdefiniowane w art. 3 pkt 5 tej ustawy, jako cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

W dniu 13 grudnia 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1722), która uchyliła przywołane w decyzji organu pierwszej instancji przepisy art. 45 ust. 2 (definiujące oznakowanie środka spożywczego), art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a (dotyczące zakazu wprowadzania w błąd) i art. 47 ust. 1 (określający wymagania dla nazwy środka spożywczego) ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, a także art. 6 ust. 2 (przywołujące art. 45 ust. 2 i art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia) i art. 7 ust. 2 (przywołujący art. 47 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia) ustawy o jakości handlowej. Tym niemniej, przepisy w tym zakresie zostały określone w art. 2 ust. 2 lit. a, art. 7 ust. 1 lit. a oraz art. 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

Rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 stanowi w art. 2 ust. 2 lit. a, że informacje na temat żywności oznaczają informacje dotyczące danego środka spożywczego udostępniane konsumentowi finalnemu za pośrednictwem etykiety, innych materiałów towarzyszących lub innych środków, w tym nowoczesnych narzędzi technologicznych lub przekazu ustnego, zaś w art. 7 ust. 1 lit. a, że informacje te nie mogą wprowadzać w błąd, co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności, co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Nazwa środka spożywczego, w myśl art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia, jest to nazwa przewidziana w przepisach (tj. w przepisach unijnych, a przy ich braku – w przepisach krajowych, zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. n). W przypadku braku takiej nazwy nazwą środka spożywczego jest jego nazwa zwyczajowa (zdefiniowana w art. 2 ust. 2 lit. o), a jeśli nazwa zwyczajowa nie istnieje lub nie jest stosowana, stosuje się nazwę opisową tego środka spożywczego (zdefiniowaną w art. 2 ust. 2 lit. p).

W myśl przepisu art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002, prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną żywnością. W szczególności, jak wynika z art. 16 tego rozporządzenia, etykietowanie, reklama i prezentacja żywności nie może wprowadzać konsumentów w błąd.

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, zgodnie z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, na podstawie art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów.

W niniejszej sprawie, na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w sklepie „Biedronka” należącym do strony, przez inspektorów reprezentujących Opolskiego WIIH, stwierdzono, że wprowadzone do obrotu osiem ww. partii soków o łącznej wartości 125,95 zł, z uwagi na oznakowanie wprowadzające konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego składu i właściwości, nie spełniało wymagań jakości handlowej określonej w art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (w obecnym stanie prawnym, obowiązującym od 13 grudnia 2014 r. – w art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) nr 1169/2011).

Biorąc powyższe pod uwagę, organ pierwszej instancji uznał, że wprowadzone do obrotu przedmiotowe produkty nie odpowiadają jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej – co nosiło znamiona czynu określonego w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej i skutkowało wymierzeniem stronie kary pieniężnej w wysokości 550 zł.

Jak wynika z art. 40a ust. 4 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężne, o których mowa w ust. 1-3 tego artykułu, wymierza w drodze decyzji, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzania kontroli wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej.

Wobec powyższego, Opolski WIIH wymierzył w drodze decyzji z dnia 14 stycznia 2015 r. nr 6/2015 powyższą karę Jeronimo Martins Polska S.A. z siedzibą w Kostrzynie, tj. przedsiębiorcy, który wprowadził do obrotu nieprawidłowo oznakowane przedmiotowe soki.

Odwołując się od wydanej decyzji, strona podniosła w pierwszej kolejności zarzut naruszenia przez organ pierwszej instancji przepisów: art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, poprzez ich zastosowanie i wydanie decyzji na ich podstawie, podczas gdy wskazane przepisy nie obowiązywały w dacie wydania decyzji, a w konsekwencji także naruszenie treści art. 107 § 1 i 3 Kpa, z uwagi na powołanie w podstawie prawnej decyzji nieobowiązujących przepisów prawa, a także brak prawidłowego wyjaśnienia podstawy prawnej decyzji w jej uzasadnieniu, z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa. Strona dodała także, że wydanie decyzji na podstawie przepisów prawa, które nie obowiązywały w dacie jej wydania, stanowi przesłankę do stwierdzenia nieważności decyzji z art. 156 § 1 ust. 2 Kpa.

Odnosząc się do powyższego, należy zauważyć, że przywołane zarówno w sentencji, jak i w uzasadnieniu do zaskarżonej decyzji, przepisy art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, stanowiące podstawę do zakwestionowania ośmiu ww. partii soków w wyniku kontroli przeprowadzonej w dniach 26-29 sierpnia 2014 r. – jak słusznie zauważyła także strona w odwołaniu – zostały uchylone z dniem 13 grudnia 2014 r. przez ustawę z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1722). Postępowanie administracyjne w niniejszej sprawie, dotyczące wymierzenia kary pieniężnej za wprowadzenie do obrotu przedmiotowych soków, nieodpowiadających jakości handlowej, z uwagi na oznakowanie niezgodne z wymaganiami określonymi w art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy

o bezpieczeństwie żywności i żywienia, zostało wszczęte przez organ pierwszej instancji przy piśmie z dnia 10 grudnia 2014 r. (tj. w czasie obowiązywania tych przepisów) i zakończone wydaniem decyzji z dnia 14 stycznia 2015 r. (tj. po uchynieniu tych przepisów). Zaskarżona decyzja została zatem oparta na przepisach nieobowiązujących w dacie jej wydania. Niemniej jednak, należy zwrócić uwagę, że od 13 grudnia 2014 r. stosuje się przepisy art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, które „wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich”. Powołany przepis rozporządzenia określa wymagania w tym samym zakresie, co uchylone przepisy. Dla porównania, należy wskazać, że uchylone z dniem 13 grudnia 2014 r. przepisy stanowiły, że oznakowanie środka spożywczego nie może wprowadzać konsumenta w błąd, w szczególności, co do charakterystyki środka spożywczego, w tym m.in. jego właściwości i składu, a obowiązujące od 13 grudnia 2014 r. przepisy stanowią, że informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności, co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności m.in., co do jego charakteru, właściwości i składu. Wynika z tego, że podstawa prawna do zakwestionowania przedmiotowych soków, pomimo iż została błędnie przywołana w zaskarżonej decyzji, w rzeczywistości istniała.

Zgodnie z art. 107 § 1 Kpa, decyzja powinna zawierać m.in. powołanie podstawy prawnej oraz uzasadnienie prawne, które – w świetle § 3 tego artykułu – stanowi wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Należy przy tym wskazać, że uzasadnienie prawne polega nie tylko na obowiązku powołania podstawy prawnej w każdej decyzji i przytoczeniu obowiązującego prawa, ale także na wszechstronnym wyjaśnieniu, dlaczego organ orzekający zastosował określony przepis – rozstrzygając sprawę (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 czerwca 2006 r. sygn. akt II SA/Wa 616/06).

Podkreślenia wymaga, że w orzecznictwie sądowoadministracyjnym przyjmuje się, iż decyzja, która nie zawiera powołania podstawy prawnej, określa ją ogólnikowo lub błędnie, nie jest decyzją wydaną bez podstawy prawnej (co w takim wypadku skutkuje stwierdzeniem jej nieważności), lecz jedynie dotknięta jest wadą formalną, z uwagi na naruszenie treści art. 107 § 1 Kpa (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 stycznia 2007 r. sygn. akt II OSK 1369/06). Warunkiem koniecznym dla zaistnienia tego rodzaju skutku jest to, aby decyzja znajdowała oparcie w powszechnie obowiązujących przepisach prawa (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 2007 r. sygn. akt VII SA/Wa 2450/06). Jest to uchybienie przepisom postępowania administracyjnego, które może skutkować uchynieniem decyzji tylko w razie stwierdzenia, że miało istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 kwietnia 1997 r. sygn. akt I SA/Kr 970/96).

Z powyższych względów, należy zgodzić się z stanowiskiem strony, że przywołując w zaskarżonej decyzji przepisy art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, które nie obowiązywały w dacie jej wydania, organ pierwszej instancji uchybił przepisom art. 107 § 1 i 3 Kpa. Jednakże, zdaniem Prezesa UOKiK, takie działanie Opolskiego WIIH nie stanowi przesłanki do uznania, że do

uchybień tym przepisom doszło w stopniu mogącym mieć wpływ na wynik sprawy, skoro z akt sprawy wynika, iż organ pierwszej instancji mógł zakwestionować przedmiotowe soki w tym samym zakresie, a więc z uwagi na oznakowanie wprowadzające konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego właściwości i składu, mając do tego podstawę w art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

Strona podniosła następnie zarzut naruszenia przepisów: art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (w obecnym stanie prawnym, obowiązującym od 13 grudnia 2014 r. – art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) nr 1169/2011), poprzez bezpodstawne przyjęcie przez organ pierwszej instancji, na podstawie dowolnej oceny, iż kwestionowane elementy etykiety, jak również etykieta jako całość, są niezgodne z przepisami o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz wprowadzają konsumentów w błąd, a w konsekwencji także naruszenie treści art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, poprzez wymierzenie stronie kary, podczas gdy nie istniała podstawa do jej wymierzenia. Strona wyraziła pogląd, że ze względu na właściwości aromatyczno-smakowe mango i marakui, słowne i graficzne podkreślenie na etykiecie obecności w środku spożywczym przecierów lub soków z tych owoców, pomimo ich niższej zawartości od pozostałych przecierów lub soków, przy obecności pełnego wykazu składników, wraz z procentową ich zawartością, nie może wprowadzać nabywców w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego właściwości i składu. Jej zdaniem, na przeszkodzie temu stoi także świadomość konsumentów wykształcona w zakresie rynkowego odbioru tego typu produktów.

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe zarzuty są niezasadne. Należy zauważyć, że ustalenia kontroli, stanowiące podstawę do zakwestionowania ośmiu ww. partii soków zostały udokumentowane w protokole kontroli i na wydrukach zdjęć przedstawiających sposób ich oznakowania (wykonanych w toku kontroli). Z ustaleń tych wynika, że na przedniej stronie opakowania przedmiotowych soków znajdowała się ilustracja przedstawiająca owoce mango i marakui, na tle których widniała nazwa handlowa produktu „Vital fresh Smoothie mango & marakuja” (zawierająca nazwy dwóch gatunków owoców egzotycznych), a pod ilustracją informacja o treści „orzeźwiająca połączenie egzotycznych owoców”, podczas gdy na tylnej stronie etykiety zamieszczona była nazwa rodzajowa produktu i wykaz składników, z których wynika, że produkty te są sokami wieloowocowymi (częściowo z soków zagęszczonych i zagęszczonego przecieru, przecierowymi, pasteryzowanymi, wzbogaconymi w witaminę C), zawierającymi w składzie: przeciery (w tym przecier z zagęszczonego przecieru) oraz soki z zagęszczonych soków: z jabłek (42%), bananów (23%), pomarańczy (20%), mango (10%) i marakui (5%) oraz witaminę C. Wobec takiego oznakowania, zdaniem Prezesa UOKiK, należy podzielić stanowisko Opolskiego WIIH, że informacje w postaci napisu „mango & marakuja”, zawarte w nazwie handlowej produktu i wyeksponowane dodatkowo przy użyciu ilustracji przedstawiającej te owoce w przekroju, znajdujące się w tym samym polu widzenia na przedniej stronie opakowania są nieadekwatne do składu znajdującego się na tylnej stronie

opakowania, gdyż wskazują, że zakwestionowane produkty są sokami z mango i marakui, podczas gdy faktycznie (zgodnie z informacją podaną mniejszym drukiem na tylnej stronie opakowania, a więc w polu widzenia niewidocznym przy pierwszym spojrzeniu) były to soki złożone z większej niż dwa liczby składników owocowych (przecierów i soków), a przy tym składniki, które podkreślono w głównym polu widzenia słownie i graficznie w postaci nazwy i wizerunku dwóch gatunków owoców egzotycznych (tj. mango i marakui), zostały użyte do produkcji gotowego wyrobu w mniejszej ilości od trzech innych składników wymienionych w składzie w pierwszej kolejności (tj. przecierów i soków z: jabłek, bananów i pomarańczy), tj. przeciery i soki z: mango i marakui stanowiły łącznie 15%, a przeciery i soki z: jabłek, bananów i pomarańczy – 85%. Nie ulega zatem wątpliwości, że taki sposób oznakowania wprowadzał konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego właściwości i składu, a więc nie odpowiadał wymaganiom określonym w art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (obowiązujących w czasie zbierania materiału dowodowego w niniejszej sprawie), czy w art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 (obowiązującego w dacie wydania zaskarżonej decyzji). W opinii Prezesa UOKiK, informacje znajdujące się na przedniej stronie opakowania, podkreślone w nazwie handlowej produktu i grafice, są pierwszą informacją, która trafia do świadomości konsumenta podczas podejmowania decyzji o zakupie, a więc wybierając sok w ten sposób oznakowany, konsument mógł oczekiwać, że mango i marakui są jedynym lub głównym składnikiem tego produktu, a kierując się przy jego zakupie nazwą handlową produktu i grafiką, nie mógł podejrzewać, że produkt ten w 85% składa się z innych gatunków owoców niż wyróżnione słownie i graficznie. Jak wynika z art. 36 ust. 2 lit b rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, informacje na temat żywności przekazywane na zasadzie dobrowolności nie mogą być niejednoznaczne ani dezorientować konsumenta.

Należy podkreślić, że w aktach sprawy znajduje się również odpowiedź producenta poddanych ocenie soków (tj. MWS Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w Tychach) z dnia 14 października 2014 r. na wystąpienie pokontrolne Opolskiego WIIH z dnia 7 października 2014 r., z którego wynika, że celem uniknięcia wątpliwości i zarzutów stawianych w stosunku do oznakowania przedmiotowych produktów, zlecony został druk nowych etykiet, na których przedstawiono graficznie wszystkie owoce, z których przeciery i soki zostały wykorzystane do produkcji gotowego wyrobu. Działania te zostały podjęte celem podkreślenia w sposób widoczny dla konsumenta, że nabywany przez niego produkt jest sokiem wieloowocowym, złożonym z większej niż dwa liczby składników owocowych (przecierów i soków).

W rozpatrywanej sprawie, przy ocenie możliwości wprowadzenia konsumenta w błąd istotne znaczenie miał również fakt, że soki owocowe należą do grupy środków spożywczych powszechnie spożywanych przez konsumentów, kupowanych rutynowo, których wyborowi nie poświęca się tak dużo czasu i uwagi, co w przypadku towarów kupowanych okazjonalnie. Okoliczności te sprawiają, że nawet właściwie poinformowany, uważny i spostrzegawczy konsument, jest bardziej podatny na wprowadzenie w błąd i podejmowanie decyzji o zakupie na podstawie pierwszego wrażenia o produkcie. Należy zaznaczyć, że konsument jest słabszym uczestnikiem obrotu, a opisany sposób oznakowania przedmiotowych soków nie pozwalał

mu na łatwą identyfikację ich charakteru, a w konsekwencji nie wyczerpywał zobowiązania strony do udzielenia pełnej, rzetelnej i prawdziwej informacji.

Strona przedstawiła w uzasadnieniu do odwołania argument, że ilościowe zawartości składników z mango i marakui, zadeklarowane w składzie na opakowaniu przedmiotowych soków (stanowiące łącznie 15%), uzasadniały słowne i graficzne podkreślenie obecności tych dwóch gatunków owoców w gotowym wyrobie, mając na względzie, iż mango i marakuja należą do owoców tropikalnych o bardzo aromatycznym smaku i zapachu w porównaniu do trzech pozostałych gatunków owoców wykazanych w składzie, a więc ich dodanie w łącznej ilości 15% (tj. 10% mango i 5% marakui), stanowi o nadaniu przez nie dominującego smaku i aromatu w całym wyrobie, pomimo obecności pozostałych składników w łącznej ilości 85% (tj. 42% jabłek, 23% bananów i 20% pomarańczy), w tym także dwóch innych gatunków owoców tropikalnych w łącznej ilości 43%. Odnosząc się do tego argumentu, Prezes UOKiK zauważa, że zakwestionowane soki zawierały w składzie przeciery i soki z pięciu różnych gatunków owoców w ilościach wskazanych powyżej, które należy uznać za wystarczające do nadania tym sokom smaku i aromatu charakterystycznego dla jabłek, bananów, pomarańczy oraz mango i marakui (czyli dla wszystkich składników owocowych wykazanych w składzie), a nie – wbrew przekonaniu strony – tylko dla mango i marakui (czyli dla dwóch wybranych składników owocowych, spośród pięciu wykazanych w składzie). Zdaniem Prezesa UOKiK, jeżeli producent decyduje się na podkreślenie w głównym polu widzenia informacji w postaci nazwy i wizerunku określonych gatunków owoców, powinien to zrobić w taki sposób, aby informacja ta nie budziła żadnych wątpliwości, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego właściwości i składu, a więc powinien podać informację adekwatną do nazwy rodzajowej produktu i wykazu składników, czyli w tym przypadku – informację o wszystkich gatunkach owoców lub zastosować określenie wskazujące na wieloowocowy skład produktu z uwzględnieniem składnika lub składników dominujących.

Nie można zgodzić się z argumentem strony, że polski konsument (z uwagi na fakt, iż na polskim rynku soki złożone ze 100% mango lub marakuja, czy też 100% mango i marakuja są rzadkością, o ile w ogóle są dostępne, z uwagi na bardzo intensywny smak i zapach tych owoców, do których polski konsument nie jest przyzwyczajony), nabywając sok, z którego oznakowania wynika, iż zawiera on składniki z mango i marakui, nie spodziewa się nabyć soku wyłącznie z mango i marakui, a co więcej jest świadomy, iż nie są to jedyne składniki tego produktu. Należy podkreślić, że z informacji będących w posiadaniu Prezesa UOKiK wynika, że poddane ocenie soki (lub analogiczne, z udziałem innych składników owocowych, wyprodukowane dla strony przez tego samego producenta) były przedmiotem niejednej skargi konsumentkiej, w której konsumenci zgłaszali uwagi, co do prawidłowości oznakowania tych produktów, wskazując, że zostali oszukani, gdyż sugerując się informacją wyeksponowaną w głównym polu widzenia w postaci nazwy i wizerunku dwóch gatunków owoców, byli przekonani, że zakupili soki złożone wyłącznie lub głównie z tych dwóch gatunków owoców, podczas gdy ze składu podanego na tylnej stronie opakowania wynikało, że soki te, oprócz przecierów i soków z tych dwóch gatunków owoców, zawierały także przeciery i soki z trzech innych gatunków owoców, które dodatkowo występowały w przewadze ilościowej.

Wobec powyższego, należy uznać za udowodnione, że oznakowanie wprowadzonych do obrotu ośmiu ww. partii soków, wyprodukowanych dla Jeronimo Martins Polska S.A. z siedzibą w Kostrzynie, przez MWS Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w Tychach, wprowadzało konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego w zakresie jego właściwości i składu, a więc nie spełniało wymagań jakości handlowej. Tym samym, nie można organowi pierwszej instancji zarzucić dowolności w ocenie oznakowania przedmiotowych soków, jako wprowadzającego konsumenta w błąd, ani też zarzucić naruszenie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, poprzez wymierzenie stronie kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia tych produktów do obrotu.

Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie organ pierwszej instancji był uprawniony do wymierzenia stronie kary w granicach określonych przepisem art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, a więc w wysokości od 500 zł do 629,75 zł (5 x 125,95 zł), gdzie górna jej granica stanowi pięciokrotną wartość korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej ośmiu ww. partii soków o łącznej wartości 125,95 zł, przy uwzględnieniu przesłanek wymienionych w art. 40a ust. 5 tej ustawy.

Ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że ustalając wysokość kary, organ pierwszej instancji dokonał prawidłowej oceny wszystkich przesłanek zawartych w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, dając temu wyraz w uzasadnieniu do zaskarżonej decyzji. Stronie wymierzono karę pieniężną w wysokości 550 zł, która mieści się w granicach ustawowych.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, kary za naruszenie prawa żywnościowego powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Zdaniem Prezesa UOKiK, wymierzona stronie kara będzie właściwa do osiągnięcia zakładanego celu, jakim jest zapewnienie, aby do obrotu były wprowadzane tylko produkty odpowiadające jakości handlowej, a ponadto spełni swoją funkcję prewencyjną i represyjną, skłaniając stronę do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, przede wszystkim z uwagi na wykazane powyżej niedopełnienie obowiązków pod względem zapewnienia prawidłowego oznakowania przedmiotowych soków.

Podsumowując powyższe, należy stwierdzić, że w przedstawionym stanie faktycznym, wymierzenie stronie kary pieniężnej, o której mowa w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, było prawidłowe i zgodne z prawem. Tym samym, zawarty w odwołaniu wniosek strony o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi pierwszej instancji, należy uznać za niezasadny, zarówno w świetle ustaleń opisanej kontroli, jak i obowiązujących przepisów prawa dotyczących wymierzania kar pieniężnych na gruncie ustawy o jakości handlowej.

Stosownie do art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Opolu w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary pieniężnej stanie się ostateczna.

Prezes UOKiK, stosownie do art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Wobec powyższego, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes UOKiK jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa, organ odwoławczy posiada kompetencje do wydania decyzji, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes UOKiK orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, którą wnosi się w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Do należności pieniężnych nie uiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.).

Z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów
WICEPREZES
Dorota Karczewska

Otrzymują:

1. [...] pełnomocnik Jeronimo Martins Polska S.A. z siedzibą w Kostrzynie
Jeronimo Martins Polska S.A.
Centrum Usług Wspólnych
Pl. Wiosny Ludów 2
61-831 Poznań
2. Opolski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej w Opolu
3. a/a